

KOROŠKI SLOVENEK

Naroča se pod naslovom
„Koroški Slovenec“,
Lidová knihtiskárna,
Wien V., Margaretenplatz 7.
Rokopisi se naj pošiljajo na naslov:
Anton Machát, Wien V.,
Margaretenplatz 7.

List za politiko, gospodarstvo in prosveto

Izhaja vsako sredo.

Stane celoletno: K 100—
polletno: K 50—
četrletno: K 25—

Za Jugoslavijo
celoletno: 15 Din.
polletno: 8 „
četrletno: 4 „

Leto I.

Dunaj, 14. septembra 1921.

Št. 26.

„Koroški Slovenec“ — naš list.

Vsak, kdor pozna v današnjih dneh veliko važnost tiska, bo razumel, čemu se dandanes toliko piše in tiska. Vendar mnogim ta veliki pomen tiska še ni prav jasen, kajti prav mnogokrat se sliši, posebno med kmetskim ljudstvom, da ta, ki veliko bere, je neumen, toda takoj je treba pristaviti, kdor pa nič ne bere je pa še neumnejši. Kajti danes niso več časi, kot so bili pred 50imi ali 100 leti, ko še večina ljudi ni znala brati. Če hoče danes kmet dobro gospodariti, je treba, da pozna dobro svoje delo, da razume, kako to ali ono reč začeti, da mu bo vsak trud, vsako delo, prinašalo tenaveč koristi. Gotovo, da je k temu potrebna v prvi vrsti lastna izkušnja. Vendar pa je potrebno, da danes tudi kmet ve, kako se kje drugje živi, kako drugod gospodarijo.

Vzemimo samo en primer. Ni nam treba pogledati daleč nazaj, samo v dobo tik pred vojno. Kdo iz med priprostih kmetov ljudi je vedel raztolmačiti tedaj besedo valuta. To besedo si čul samo po bankah in pri tistih ljudeh, ki tako brskajo po denarju, kot kmet po žitu. In danes že skoro vsak otrok ve za to besedo. In kdor časopise bere, ta ve, če sliši, naša valuta pada, da je naš denar pri drugih državah zopet manj vreden.

Dandanes tudi kmet dobi res precej denarja v roke. Seveda se ga še lažje iznebi. Toda vedeti pa mora tudi, koliko prave vrednosti ima ta papir, ki ga dobi v roke. In ravno to bo izvedel po časopisih.

Iz tega je razvidno, da nam je že iz gospodarskih ozirov potreba, da si naročamo liste. Toda danes je svet preprežen z raznovrstnim časopisjem. Vsakdo lahko vidi, koliko časopisov se po svetu tiska, kateri pa eden drugega besno napadajo. Tudi naš list je bil že večkrat prav besno napaden. V teh napadih pa se posebno odlikuje tisti volk v volčji obleki „Koroška Domovina“. Ni nam na tem, da, bi mogoče take napade vračali, samo nekaj hočemo pojasniti: Omenjeni list se je pred našim ljud-

stvom hotel hliniti, kot naslednik „Korošca“, ki je izhajal pred plebiscitom v Velikoven, ter „Mira“, ki je bil skozi mnogo let priljubljen po naših slovenskih domovih. Kako bi mi bili veseli, če bi to bila tudi resnica. Toda takoj je vsak uvidel, da ta list nikakor ni to, za kar se je hotel izdati. Nujna je bila potreba, da smo si koroški Slovenci ustanovili nov list „Koroški Slovenec“. To je sedaj naše glasilo, katerega se oklenimo, okrog katerega se zbirajmo in kateremu dopisujemo. Ta list naj bo naš sel, kateri bo prinašal pozdrave iz Podjune tje gor do Smohorja, kateri bo zagovarjal odločno naše pravice, kar je tudi že storil. Ta je naš kličar, kateri bo dramil speče, vspodbujal dre-majoče, ter dajal poguma onim, ki so raztreseni po našem slovenskem Koroškem in imajo zares mnogo prestatih vsled zahrbtnosti in nasilja tistih, ki sramotijo z izdajstvom svojo mater, svoj dom in svoj rod in hočejo, da bi tudi mi postali tujeji na naši zemlji, ter si pustili na naše čelo utisniti znak izdajstva. Toda kvišku, bratje! Ne klonimo glav! V našem glasilu bomo zajemali moč, katera nas bo držala po koncu. Saj za zmiraj pravica še nikdar ni bila potlačena. In če se nam danes odrekajo pravice, bo že prišel čas, ko bo pravica odlečevala.

Bližamo se jeseni. Večeri bodo zmiraj daljši in gotovo vam bo, dragi bratje in sestre, včasih dolg čas. Radi tega si naročajte ta vaš list, saj gotovo boste zmiraj z zanimanjem čitali novice, ki se godijo širom sveta. Če se vam godi kje krivica, mu sporočite, da izve širni svet o naših mukah, ter ve potem soditi tiste, ki nas tlačijo.

Vse dopisovalce pa prosimo, da prav mnogo pišejo, toda pišejo naj za priprosto ljudstvo, ne za študirane glave. Kajti list je naš, našega kmetkega in delavnega ljudstva, pa ne za par voditeljev nasprotnih strank. Torej na delo, vsi, fantje, dekleta, možje in žene. Potrudite se, da ne bo nobene naše hiše brez našega glasila. Zbirajte naročnino in podpirajte pri vsaki priložnosti našo stvar. Saj gre za vašo in vaših otrok bodočnost!

Nepoboljšljivi.

Star pregovor pravi, da ima navada železno srajco. To velja zlasti za nekatere naše sodeželane, predvsem renegate, ki ne morejo živeti brez denuncijantstva in se otresti staroavstrijskega policijskega režima. Vedno prihajajo še v stari tir in hočejo videti povsod in v vsem kar počenjajo koroški Slovenci „veleizdajnike“, „iredentiste“ in slične pošasti. Zadnje čase prinašajo tudi različni koroški listi, na čelu jim „Freie Stimmen“, „senzacionalna“ razkritja o iredenti na Koroškem. Ako pa bi hoteli našim čitateljem pojasniti, v čem obstaja slovenska „iredenta“ na Koroškem po mnenju teh ljudi, bi morali reči: „Iredenta“ je, če se koroški Slovenci drznemo izdajati brez privoljenja „Heimatdiensta“ svoj slovenski list in delati konkurencu njegovemu listu „Koroška domovina“. „Iredenta“ je nadalje, ako smo imeli pogum, da smo po plebiscitu Slovenci pozivali svojo slovensko stranko in nismo pokazali toliko hvalečnosti, da bi se pridružili kakšni stranki, ki je „heimattreu“. „Iredenta“ je, ako Slovenci prirejamo slovenska zborovanja in gledališke predstave in vse to brez dovoljenja in proti volji „Heimatdiensta“. „Iredentist“ in „izdajalec“ pa utegne postati kmalu vsakdo, ki se bo drznil še slovensko govoriti.

Tako so kričali in denuncirali nas po balkanski vojni leta 1913 in med svetovno vojno, tako delajo tudi še danes. Kakor je videti, teh ljudi svetovna vojna še ni izučila. Sovraštvo do slovenskega rodu, ki jim je bilo vcepljeno, jim je ostalo. Je pač tako, kakor pravi sloviti francoski raziskovalec dr. le Bon v neki svoji knjigi, „da idej vrženih med svet ni mogoče več uničiti, četudi so jih spoznali modrosloveci za napačne in škodljive“. „Kakor reke,“ pravi dalje, „ki je prestopila bregove, ne ustavi več noben jez, tako nadaljuje ideja svojo uničujočo pot in nič več ne more ustaviti njenega toka“.

Da so ideje, ki so rodile med koroškimi Slovenci renegatstvo in zastupile drugače čvrst in žilav rod, za človeško družbo res na-

PODLISTEK

Smrt Ludvika XV.

Kralj je zbolel. Telesni zdravnik je napravil resen obraz in je zahteval še dva druga zdravnika, da bi se z njima posvetoval. Predno se je stemnilo, so dognali, da je kralj zbolel na črnih kozah.

Brezprimerna panika (zmedenost) se je polastila vsega dvora. Služabnikov, ki so jih nujno potrebovali, ni bilo. Zbežali so. Dva dni so poskušali zdravniki svojo umetnost na strašni bolezni. Tretji dan so spoznali, da so brez moči proti nji. Telesni zdravnik je povedal kralju, kakor je bila njegova dolžnost, da je v smrtni nevarnosti in da je čas, da misli na življenje onstran groba.

Strah pred smrtjo je zbudil že dolgo dre-majoči strah božji. Kralju so od strahu šklepetali zobje in dal je ukaz, da mora grofica Dubarry takoj zapustiti kraljevi dvor.

„Bog mi bo pomagal, da ozdravim, saj vidi, kako globoko obžalujem svoje grehe,“ je rekel kralj zdravniku. Ta ni odgovoril. Tedaj je vprašal kralj: „Ali hočete reči, da ni več po-

moči zame?“ „Dokler je življenje, tako dolgo je upanje, veličanstvo,“ je rekel zdravnik izogibaje se, kajti vedel je, da je vse izgubljeno.

Kraljevo telo je bilo vsled razuzdanega življenja tako oslabiljeno, da ni imelo nikake odporne sile več.

V Parizu so sprejeli novico, da je kralj Ludvik XV. zbolel, z ravnodušnostjo, ki je mejila skoro na veselje. Ljudje so hiteli pred dvor. Hladno in brez sočutja so sprejeli vest, da je kraljevo stanje od ure do ure slabše.

Ludvik XV. je trpel smrtni strah in najstrahovitejše bolečine. Le neradi in šele ko so vse ukrenili, da se bolezni ne nalezajo, so stopili zdravniki v kraljevo bolniško sobo. Vse prodirajoči duh se je širil od bolnikovega telesa. Do prednjih sob se je širil ta kužni duh in redki dvorjani, ki so še ostali kralju zvesti, so zbežali blede od strahu. Nekeja služabnika, ki je samo malo odprl vrata, da bi še enkrat videl svojega kralja, je pri tem pogledu obšla taka groza, da se je od strahu in presenečenja zgrudil in umrl.

Le s težavo so služabnike pripravili do tega, da so vstopili v sobo kralja, katerega ni nihče ljubil.

Ludvik XV. je izrečno zapovedal, da njegov vnuk, prestolonaslednik kakor tudi dofenova (prestolonaslednikova) žena Marija Antonija, ne smeta priti v njegovo bolniško sobo.

Samo njegove hčere Adelajda, Zofija in Viktorija so stale ob postelji umirajočega. Slednjič je prišla še četrta hčera Luiza, ki je bila opatinja v nekem samostanu, in se ni umaknila niti za trenotek z njegove strani.

Na neko okno ponosnega versaškega gradu so postavili gorečo luč v znamenje, da kralj še živi.

Na tisoče ljudi je gledalo ta majhni plamenček z neizrečeno željo v srcu, da bi ga že skoro ne videli več.

10. maja 1774 med četrto in peto uro je ugasnila luč na oknu.

Mojster za ceremonije je stopil v dvorane, kjer so čakali dvorjani. Trikrat je udaril s palčico ob tla. Potem je zaklical: „Kralj je mrtev, naj živi kralj!“

Ta šega ob smrti vsakega kralja Francije naj bi pomenila, da v Franciji kralj nikdar ne umre.

pačne in škodljive, zato imamo dovolj dokazov na razpolago. In vsak dan nam prinaša novih. Ne moremo jih naštevati, ker jih opazuje lahko vsakdo, kdor gleda z odprtimi očmi, kaj se godi med nami. Zal nam je le mladine, ki dorasča v neverjetni podivjanosti, pijančevanju in nemoralnosti ter se pogreza v brezdnost, iz katerega je rešitev težko mogoča. Kaj mar strankam in njenim voditeljem za odgovornost, ki jo imajo do svoje mladine. Glavna skrb jim je pridobivati glasove za prahodnje volitve.

Sicer moramo priznati, da najdemo tudi med nasprotniki še dovolj zmernih in kolikor-toliko treznih ljudi, ki še niso zgubili vsakega čnta za poštenost in ljubezen do svojega rodu, ali da vsaj ne kažejo proti nam tistega divjega sovraštva, katerega je zmožen samo renegat. Le tem navajamo besede slavnega Demostena iz nekega govora proti dednemu sovražniku Grške, Filipu II., v katerem pravi, da se tujih privržencev in izdajalcev poslužujejo samo v silii in kadar so opravili svojo službo, se jih skuša čimprej iznebiti! Kajti nihče ne misli na to, da bi mogli postati taki ljudje pravi prijatelji. Demosten je imel prav! Ko bodo renegati opravili svoje rabeljske posle, se jim bo tud reklo: „Mohr, du hast deine Schuldigkeit getan, nun kannst du gehen!“

Vsenemški revolver.

Dne 26. avgusta se je zgodil v Nemčiji umor, ki nam kaže, da tisti zli vsenemški duh, ki je hotel zaslužiti vso Evropo, ki je imel samo Nemca za človeka in druge narode smatral kot svoje sužnje, da tisti nesrečni vsenemški zblazneli imperijalizem, ki je privedel do svetovne vojne, v kateri je bil sicer navidezno premagan, še davno ni strt, ampak da vedno bolj in bolj zopet dviga svojo zločinsko glavo in zopet ogroža evropski mir.

Znani nemški politik Erzberger, pripadnik katoliškega centra, je bil ta dan v Griesbach na Badenskem umorjen, zadet od 12 strelav. Umor je bil uprizorjen od vsenemške stranke, o tem soglašava vsa nemška javnost.

Erzberger je bila markantna politična postava, moč velike energije, gibčnega duha in daleko glednega političnega obzorja, ki je s svojim delovanjem posegal bistveno tudi v mednarodno politiko zadnjih let. Če bi se volilni nemški krogi ravnali po njem, bi danes srednja Evropa imela drugo, lepše lice.

Z bistrim duhom je Erzberger spoznal že leta 1916, da je vojska za tedanje Avstrijo in Nemčijo izgubljena. Ko pa je enkrat prišel do tega spoznanja, je zastavil vse svoje velike duševne sile za dosego miru. Že l. 1915 je bil na Dunaju in skušal vplivati na avstrijske državniške, da bi zadovoljili italijanske in rumunske zahteve in tako preprečili pristop Italije in Rumunije k antanti. A tedanji ogrski minister-ski predsednik Tisza in avstrijski zunanji minister Burian, oba naduta Mažara, sta ga gledala pisano in ga kmalu spravila z Dunaja. Ko je pa leta 1917 tudi cesar Karol začel uvi-

Kdor je mogel, je bežal iz gradu, kraljevi prostori so se izpraznili bliskovito hitro. Samo mojster ceremonij je ostal in še par dvornih uradnikov, ker je njihova dolžnost zahtevala, da poskrbe za zemeljske ostanke vladarjeve.

Nihče se ni hotel trupla dotakniti. Slednjič so dva konjederčeva hlapca pripravili do tega, ko so jim dali velike svote denarja. Truplo življenja željnega vladarja so hitro zavili v rjuhe in vrgli v trikratno rakev iz dobovega lesa.

Kljub temu je puhtel tak kužni smrad iz rakeve, da so duhovniki, ki so opravljali pogrebne molitve, potrebovali vse moči svoje vere, da so vstrajali.

Niso si upali, da bi pokopali kralja pri dnevu. Tako so peljali mrtvega kralja ob polnoči na lahkem lovskem vozu v kraljevo grobnico Saint-Denis in ga položili k njegovim prednikom.

Nekateri zapoznani ponočnjaki, ki so se vračali od popivanja domov, so kljub preprostosti sprevoda spoznali, da kralja peljejo k zadnjemu počitku. Pozdravili so mrtvega vladarja s šramotilnimi verzi, Eden je kričal: „Ko

deti, da treba skleniti mir in je v tem smislu posredoval princ Sikst parmski, je zasvetilo tudi v nekterih še treznih krogih na Nemškem. Bavarski kronprinc Rupert je pisal cesarju Viljemu pismo, v katerem ga roti, naj sklene mir. Tedaj se je oglašil tudi veliki, častitljivi diplomat papež Benedikt XV. in v pretresljivih besedah slikal položaj in rotil nemške in avstrijske vodilne kroge, da obstoji zadnja možnost, rešiti Evropo pred pretečo neizogibno katastrofo. Vse te okolnosti, ki so silile k miru je porabil Erzberger in v nemškem državnem zboru stavil znano resolucijo za mir, ki je pri treznih strankah dobila večino.

In tu se začne sedaj divja gonja proti temu možu od strani politično zblaznelih Vsenemcev. Viljem sam ga je psoval z prav prostakimi izrazi. Vodja generalnega štaba Ludendorff, Vsenemec, ki ni vodil Nemčije samo vojaško, ampak tudi, žalibog, politično, je potom tedanjih državnikov Kühlmann—Michaellis preprečil papeževo posredovanje za mir in tako je tudi mirovna resolucija Erzbergerjeva sprejeta od treznih nemških strank, katoličanov in socialnih demokratov padla v vodo. Vsenemci so vojno zavlekli in potegnili tudi slabotnega cesarja Karla v katastrofo.

Smrtno so preganjali in sovražili Erzbergerja že tedaj. Ko je pa prišel septembra in oktobra 1918 strahoviti nemški polom, ga je poslala nemška vlada čez vojno črto kot svojega zastopnika pri pogajanjih za premirje. Kar so prej zblazneli Vsenemci s svojim vojnim hujskanjem zakrivali in vrgli Evropo v sedanjo nesrečno, to je moral od njih opljuvani, preganjani, do smrti osovraženi Erzberger poskušati popraviti! Kakor je to pač vedno: za pečjo, na varnem kričati in potem pustiti delati druge, to so znali nemški in avstrijski Vsenemci tedaj in danes! Lahko rečemo, da bi antanta tedaj tudi Berlin zasedla, če bi njega ne bilo. Občudovati moramo zares železne živce tega moža, ki jih je kazal v tistih časih.

To svojo železno energijo je kazal tudi potem, ko je vstopil kot finančni minister v vlado in ko so valovi boljševizma preplavljali Nemčijo. Ko je pa Vsenemcem ne samo politično stopil na prste, ampak tudi finančno, ker je hotel vsenemške vojne dobičkarje pošteno obdačiti in jim iztrgati milijarde, ki so si jih pri vojnem hujskanju doma prigoljufali, so Vsenemci zblazneli do skrajnosti. Pod vodstvom Helffericha so začeli tisti umazani politični boj, ki smo ga od te stranke tako vajeni tudi mi koroški Slovenci, z neverjetnim blatenjem in obrekovanjem političnega nasprotnika in — z revolverjem. To so vsenemška politična sredstva. Že 26. januarja 1920 ga je poskušal umoriti vsenemški dijak in bivši oficir, Otto von Hirschfeld. Erzberger je bil nevarno ranjen, a okreval je. A sedaj so ga krogle zblaznelih Vsenemcev, ki so ga zadnji čas dobesedno zasledovali in preganjali od kraja do kraja, z namenom ga umoriti, predobro pogodile. Zblazneli Nemci pobijajo lastne brate, ki se predrznejo namesto sovraštva učiti ljubezen tudi do drugih narodov!

je bil Ludvik XV. rojen, je plačal s papirnatim denarjem. Ko je dorasčal, nam je prinesel vojno, ko se je postaral, nam je prinesel lakoto, ko je umrl, pa kugo.“

To je bil nagrobni govor mrtvemu kralju, ki so ga nekoč imenovali: „Mnogo ljubljeni“.

Ko je kralj izdihnil, se je zbrala kraljeva družina v kapeli na dvoru. Medtem ko so otroci in vnuki tam molili za blagor njegove uboge duše, je nastala nevihta. Vihar je pogasil sveče v kapeli. Že tukaj so se rinili principi po krvi in dvorjani k prestolonasledniku in prestolonaslednici in so ju pozdravljali kot kralja in kraljico.

Toda nikakega ponosnega nasmeha, nikakega milostnega pogleda niso bili deležni.

Še na kolenih, vsa boječa in malodušna stakliala oba: „O Bog! Midva sva premlada, da bi vladala.“

Bila je to preroška beseda, na katero se je pozneje marsikdo spomnil.

Ta strel pomenja nekaj več kakor umor posameznega človeka. Odkril nam je prepad, v katerega hočejo podivjani Vsenemci, katere posebno naši koroški slovenski odpadniki — nemčurji tako častijo, še enkrat kakor l. 1914 strmoglavit vso Evropo. Nam koroškim Slovincem so te vsenemške politične metode z obrekovanjem in revolverji — spomnite se na slučaj Limpl in druge — predobro znane. Veseli nas, da so tudi pošteni Nemci prišli do spoznanja, da tako vendar ne gre več dalje, ker so to vsenemško metodo izkusili sedaj — ne samo kakor do sedaj na slovanski — ampak tudi na lastni koži. Vse stranke — izvzemši seveda Vsenemce — zahtevajo odločno od vlade, na napravi temu vsenemškemu divjanju konec, če ne, ga napravijo sami.

Po mnenju vodilnih nemških krogov bo imel ta politični umor slabe posledice za vso Nemčijo, ker ga bi antanta smatrala lahko kot znamenje, da hohencolersko — vsenemški duh še davno ni strt in da treba Nemce gospodarsko še bolj pritisniti. Kaj bi antanta storila, je nam vse eno, mi vemo samo, da je naperjen proti Evropi še vedno vsenemški revolver, ki bo tudi počil, če ga močnejši ne izvijejo Vsenemcem iz rok! Prvi strel je zadel Erzbergerja!

Germanizacija v cerkvi.

Po cerkvenih postavah prepovedana.

Pridiga in krščanski nauk. Župniki imajo po cerkveni postavi (tridentinski zbor dolžnost, da v nedeljah in praznikih pridigujejo, da dajo tako vernikom priložnost, da se podučijo in potrdijo v krščanskih resnicah in krščanskem življenju. In če se verniki opominjajo (glej katekizem: 2. cerkv. zapoved), naj gredo k pridigi, je tem večja dolžnost župnikova, da pridiguje. To dolžnost pa izpolni duhovnik le, če pridiguje tako, da ga ljudje razumejo. Torej je dolžan pridigovati v ljudskem jeziku. Zato je popolnoma proti duhu cerkvene postave, če nemški duhovniki zdaj pridigujejo v slovenskih krajih nemško. Kajti mnogi dobri verniki jih ne razumejo. Po cerkveni postavi so dolžni, da pridigujejo tako, da jih ljudje razumejo, torej slovensko. Če pa tega ne morejo, so nesposobni, da bi bili nastavljeni na slov. farah in je torej njih dolžnost da jih zapustijo. To so dolžni pred Bogom, pred ljudstvom in svojo vestjo.

Neki nem. duhovnik sicer piše v „K. T.“ od 9./VI. 1921: „Naj se pomisli, da na mnogih krajih Nemci leto in dan niso slišali nemške pridige“. Naj nam pove, kje so tisti mnogi kraji? V kateri nemški fari se je slovensko pridigovalo? Kje Nemci niso slišali nemške pridige? Če pa se je kje kak Nemec priselil med Slovence, se radi njega vendar ni mogla upeljati nemška pridiga. Saj se tudi radi slov. priseljencev v nemških krajih ne upeljuje slov. pridiga. Pomislite le, koliko Slovencev je naseljenih med Nemci na Koroškem ali v industrijskih krajih Zg. Štajerske, ki tudi nikdar

(Ob času velike francoske revolucije so oba usmrtili.)

Č a s s e s u č e. Marija Antonija, žena Ludvika XVI. in hčerka avstrijske cesarice Marije Terezije, se ni natančno držala predpisov etikete, kakor je bila v navadi na francoskem dvoru. Nekoč ji je grofica Noailles to očitala in rekla, da se je prejšnja kraljica, žena Ludvika XV., Marija Lešinska iz Poljskega, natančno držala vseh predpisov etikete. Marija Antonija, tedaj še žena prestolonaslednikova, je ponosno odgovorila: „Ne mislite, da francoska prestolonaslednica, ki je rojena nadvojvodinja avstrijska in cesarska hči, polaga toliko važnosti na ta malenkostna vprašanja etikete, kakor je to storila mala poljska princesinja, ki jo je usoda povzdignila na francoski prestol.“ Tedaj je bila princesinja iz Poljske „mala poljska princesinja“, a kaj bi danes rekla ponosna hči Marije Terezije, če bi videla nekdanjo tako mogočno Avstrijo?

ne slišijo slov. pridige. In kar je še hujše, oni se tudi spovedati ne morejo slovensko. In zgodilo se je, da če so hoteli opraviti spoved, so se morali peljati domov na slovensko v svoj domači kraj. Kje pa je kak Nemeec in naj živi sredi med Slovenci, ki bi se ne mogel nem. spovedati? Ali pa vzemimo Slovence v Gradeu. Več tisoč jih je, pa graški škof ni dovolil, da bi jim slov. duhovnik v mali cerkvi slov. pridigoval. Kje so torej tisti „mnogi kraji“? Ali pa naj se zgolj za Slovence, ki zametujejo jezik svoje matere, upeljuje nemška pridiga? Ali naj se samo zato, da se podpira odpadništvo, pridiguje nemško? In če kje zdaj ljudje slov. rodu zahtevajo nem. pridigo, jim tega ne narokuje potreba, ampak zgolj narodni fanatizem in sovraštvo ter nemoralno odpadništvo.

Kar velja za pridigo, velja tudi za krščanski nauk. Cerkevno pravo (član 1332) nalaga župnikom dolžnost, da imajo krščanski nauk. Duhovnik, ki ne obvlada ljudskega jezika, te dolžnosti ne more izpolniti; on je nesposoben za župnika na slov. fari.

Spovedovanje. To je eno najvažnejših duhovnikovih opravil. Duhovnik, ki ne more spovedovati, je nezmožen za pastirovanje. Nemški duhovnik, ki pastiruje med Slovenci, pa ne obvlada slov. jezika, ne more spovedovati in je zato popolnoma nesposoben za župnika na slov. župniji. Res da v slučaju nujnosti, torej ob smrtni nevarnosti ali ob času velikonočne dolžnosti, more spovedance dobiti odvezo tudi, če ga spovednik ne razume. Toda pozneje se mora še enkrat spovedati spovedniku, ki ga razume. A ljudje morajo vendar vedno imeti priliko, da gredo k spovedi, kadarkoli hočejo, ne le ob času nujnosti. Torej mora nastavljeni duhovnik biti zmožen ljudskega jezika.

Spovednik je dolžan, da presodi grehe po velikosti, vrsti in številu. Če pa ne razume jezika, ali ga le deloma razume, kako more to presoditi? Torej je njegovo spovedovanje, če tudi veljavno vendar nepostavno, nedovoljeno. Bi ne smel spovedovati. Kako pa more biti potem nastavljen kot župnik? In kdor bi šel nalašč k njemu k spovedi, zato, ker ve, da ga ne bo razumel, bi bila njegova spoved neveljavna. Kako škodo torej trpijo ljudje na duši, ki nimajo duhovnika, kateri bi znal njih jezik! In v est en duhovnik, ali se more dati nastavit na župniji, kjer je radi neznanja ali nezadostnega znanja ljudskega jezika nezmožen opravljati najvažnejša duhovniška opravila?

Molitev in petje. Cerkev stoji na stališču, da se mora ves verski pouk, v cerkvi, v šoli in kjerkoli, nadalje cerkveno petje in molitve (razen liturgičnih, ki so po predpisu latinske) vršiti v jeziku ljudstva. To stališče je edino pravično. In cerkev stoji na tem stališču ne le, ko se gre za civilizirane, marveč tudi ko se gre za neomikane narode. Cerkev ne dovoljuje, da bi misijonar poganom in novospoobrnjenim vsiljeval svoj jezik. Ravno pred kratkim (6. jan. 1920) je cerkvena oblast v Rimu (S. C. de Prop. fide) izdala strog ukaz misijonarjem, da se ves pouk, cerkveno petje in molitve (razen liturgičnih, ki so latinske), smejo vršiti edinole v domačem jeziku spreobrnjenecv oz. katehumnov tistih, ki se pripravljajo na sv. krst. Svoj jezik jih sme misijonar le učiti, ne pa ga jim vsiljevati.

Zdaj pa primerjajte s tem predpisom, ki ščiti in brani jezik divjih, neomikanih ljudstev, s postopanjem nekaterih nemških duhovnikov, ki upeljujejo v slov. krajih v cerkev nemško petje in nemško molitev! Kakšna brezobzirnost je, če duhovnik, zato ker je za njegova ušesa nem. jezik prijetnejši, za celo cerkev upeljuje nem. petje in nem. molitev! Naravni pravni zakon in cerkvena oblast obojata tako postopanje!

Germanizacija v cerkvi je popolnoma nasprotna cerkvenim predpisom in določbam.

⊗ TEDENSKI PREGLED ⊗

Avstrija.

V noči od 9. na 10. sept. so Avstrijci zapustili zapadno Ogrsko. Uradništvo za upravo, katero so tekom zadnjega tedna poslali v zapadno Ogrsko, je prišlo zopet nazaj na Dunaj. Vojaštvo pa, in orožništvo, ki je bilo v zapadni

Ogrski, ostane na meji avstrijsko-ogrski. Kajti čuje se, da imajo Madžari namen, porakati proti Dunajskemu Novemu Mestu. Ker je slednje oddaljeno le pol ure hoda od ogrske meje, je tamošnje prebivalstvo zelo razburjeno. Zato je poslala dunajska vlada tja precejšnje število vojaštva, da zastražijo mejo. Avstrija se bo medtem vzdržala vsake akcije, ker je naloga antante, da napravi red in preda zapadno Ogrsko Avstriji.

Bataljon italjanskih vojakov, ki je prišel na potu v Gornjo Šlezijo včeraj do Dunajskega Novega Mesta, se je na povelje antante tam ustavil, da, ako bo treba, zasede zapadno Ogrsko.

„Lidove Noviny“ javljajo iz Prage, da so Madžari nameravali vojaško akcijo proti Češkoslovaški, Jugoslaviji in Rumunski. Če bi se Ogri res upali v svoji nesramnosti kaj takega, bi jim dala Mala antanta pač primerno lekcijo.

Zapadna Ogrska. Medtem ko pošilja antanta resno noto vladi v Budimpešto, se madžarske tolpe nemoteno klatijo po obmejnih vaseh in razburjajo prebivalce, ki zapuščajo v strahu domove. Iz vsega se vidi, da je madžarska vlada z oboroženimi tolpmi pod istim klobukom.

Iz avstro-ogrskih meje se poroča, da so madžarske tolpe napadle v noči od 7. na 8. sept. vas Zagersdorf in tamošnje avstrijsko orožniško posadko. Madžari so prišli na avtomobilih, oboroženi z ročnimi granatami in strojnimi puškami. Obkolili so točno o polnoči hišo, v kateri je bila nastanjena posadka; vodjo orožnikov so vstrelili, enega orožnika težko in tri druge lahko ranili. 26 orožnikov so vjeli, jih gnali iz vasi, jih tam popolnoma oropali in slekli in jih potem spustili, ko se je približala avstrijska pomoč. V okolici Bernsteina in Pilgersdorfa so dobile tolpe ojačenja. Tudi v okolici Hartberga se zbirajo madžarske oborožene tolpe. V zapadni Ogrski zapirajo ljudi, ki so se izrekli za priklopitev k Avstriji.

Novi napadi na avstro-ogrski meji. Tolpe, katere je spremljala kavalerija, so napadle 8. t. m. orožniško posadko v Agendorfu in so pregnale orožnike. Začeli so streljati iz strojníc. 6 orožnikov je ranjenih. Napad na Agendorf kaže jasno, da operira ogrsko regularno vojaštvo v zvezi z oboroženimi tolpmi. Avstrijska deželna vlada, ki je bila v Matteredorfu, se je umaknila v Dunajsko Novo Mesto. Avstrijsko vojaštvo stoji na stari meji avstro-ogrski in čaka dovoljenja od antante, da sme vkorakati v zapadno Ogrsko. Domneva se, da so ti spopadi le predigra večjim dogodkom.

Jugoslavija.

Maribor. Zdravniško društvo v Mariboru je priredilo od 7.—13. avg. t. l. prvi zdravstveni teden. Skupno je bilo 28 poljudno poučnih predavanj in sicer 5 o spolnih boleznih (dr. Hugon Robič), 5 o tuberkulozi (dr. Iv. Matko), o alkoholizmu (dr. Fr. Marinič), o učinkovanju alkohola na živčevje (dr. Jurečko), o alkoholizmu iz etičnega stališča (prof. theol. dr. Fr. Kovačič), o ljudski prehrani (inž. dr. Mohorčič) in o zaščiti dojenčka v poletnem času (dr. M. Ambrožič). Zanimanje za predavanja je bilo izredno veliko in so bile dvorane vedno nabite polne, da celo moralo je oditi na stotine ljudi radi pomanjkanja prostora.

Herman Wendel pride v Maribor. Kakor se javlja, pride odlični nemški pubheist in prijatelj jugoslovanskega naroda Herman Wendel v Maribor na obisk.

Čehoslovaška.

Praga. Ministrstvo za narodno zdravstvo in češkoslovaški Rdeči križ sta sklicala kongres češkoslovaških zdravnikov, ki bo izdelal načrt za čim prejšnjo in čim izdatnejšo pomoč Rusiji.

Praga. Najstarejše komunistično glasilo „Pravda“ v Pragi je moralo radi finančnih težkoč prenehati izhajati.

Iz češkoslovaške narodne cerkve. Kongres češk. slov. narodne cerkve je izvolil dr. Forskega za škofa Prage in Pavlika za škofa v Brnu.

Dijaki Vranglove armade. Poroča se, da je beograjska vlada dovolila 1000 ruskim dijakom, bivšim vojakom in oficirjem Vranglove armade, da smejo potovati preko Jugoslavije v Češkoslovaško, kjer se bodo vpisali v tamošnjih visokih šolah.

Italija.

Iz Rima se poroča, da so zapustili d'Annunzijeve legijonarje 6. t. m. luko Baroš.

V Trstu so napadli podivjani fašisti v hotelu „Evropa“ slovenske goste in ranili dr. Edvarda Slavika in dr. Mikuletiča. Razbili so pohištvo. Slovensko ljudstvo kakor tudi pošteni Italjani so ogorčeni nad tem divjanjem fašistov.

Angleška.

Odgovor Sinfajnovcev. Irci so odgovorili angleški vladi, da ne pripoznajo Unije z Angleško. Irska zahteva pravico samoodločbe. Irci so se z veliko večino odločili za neodvisno republiko. Angleži si pa prisvajajo pravico, vladati nad Irci, jim dajati postave in jih metati v ječe. Irci so odločni, se postaviti Angležem z oboroženo silo v bran, ako jih bodo Angleži še naprej zatirali.

Iz Irske javljajo, da je 50 irskih vjetnikov začelo s štrajkom z gladenjem.

Angleško-irska pogajanja. „Daily News“ javljajo, da je De Valera predlagal Lloyd George-u, da se razgovori v Londonu nadaljujejo potom parlamentarnih delegatov.

Angleška vlada odgovorila Ircem, da hoče nadaljevati pogajanja z Irci. „Daily Telegraph“ piše, da bo pri teh pogajanjih svet spoznal, da je srčna želja Angležev, nobotati se z Irci. Angleška stavi edini pogoj, da naj Irska odstopi od svoje zahteve po samostojni republici. Irska naj bo bratski narod v zvezi držav Velike Britanije.

Albanija.

Vstaja v Albaniji se širi. Vstaja iz severne Albanije se naglo širi tudi v srednjo Albanijo. Ustaši so pretrgali brzovavno zvezo med Dračem, Tirano in Skadrom. Vladne čete odrekajo pokorščino ter se nočejo boriti zoper upornike. V nevarnosti je Tirana sama.

Prince Wied zopet na vidiku? V albanski politiki je sedaj na dnevnem redu vprašanje albanskega prestola. Kandidata za prestol sta knez Wied in sin pokojnega Abdula Hamida. Wiedu je bila že odposlana deputacija treh članov. Wied se nahaja sedaj na Tirolskem. V Albaniji pa obstoji tudi močna struja za personalno unijo z Jugoslavijo ali Grčijo.

Rusija.

Iz Petrograda javljajo, da vlada radi poostrenejega rdečega terorja v Petrogradu, Kijevu in Odessi panika. Boljševiki so odkrili zaroto proti sovjetski vladi. Okrog 60 zarotnikov, med njimi princa Tumanova in prof. Tangančeva so boljševiki usmrtili.

Preko Berlina se poroča, da so boljševiki zaprli grofco Aleksandro Tolstojevo, hčerko Leva Tolstega, članico staroruskega pomožnega komiteja za stradajoče okraje.

DNEVNE VESTI IN DOPISI

Grebinj. Namesto, da bi miroval in hodil po potih dobrega in nestranskarskega duhovnika, se kaže župnik Leitner vedno bolj nestrpnega proti Slovincem. Odpovedal je častni sedež neki stari ženski, češ za Vas je za durmi dobro. Obenem ji očita, da je dobila sedež političnim potom, ker je Slovenka. Ali mislite, gosp. župnik, da so drugi duhovni gojili v cerkvi politiko in da so v gostilni barantali s cerkvenimi sedeži, kakor Vi? Očitajte v „Kärntner-Tagblattu“ od 19./VIII., da kali ona mir

in red v trgu. Poglejte, koliko let že živi omejena v trgu, pa tega še ni nikdo iztaknil. Vi ste prvi, ki nam deli častne sedeže v cerkvi! Seveda, stare, od dela izmučene ljudi mečete iz cerkve, namesto njih pa sedijo v istih stolih mlade gospodične. Rekli ste na prižnici, da ako hočejo zatreti vero, vdarijo po duhovnikih. Vi ste tisti, ki je vdaril po veri in po pravici in poštenosti, katero mi zahtevamo. Vi ste prevzeli faro, za katero niste sposobni, ker ne znate našega jezika. Sv. stolica zahteva od misijonarjev, da znajo jezik, katerega govori dotično ljudstvo. Le Vi in Vaš škof ste mnenja, da za nas Slovence ne veljajo te pravice. V „Kärntner Tagblattu“ pišete, da tudi v Grebinju ne manjka ljudi, ki škilijo z očmi v SHS. Ali je to lepo, da učite ljudi orbekovati? Mi smo in ostanemo Slovenci in vedite, da nam je obstoj v Avstriji zajamčen. Živeli bodemo s poštenimi Nemci tudi naprej v miru in edinosti. Takih ljudi pa, ki spreminjajo svoje ime in mnenje, ne moremo spoštovati.

Zgornja Vesca. Če se človek vozi po železnici, vidi po vseh postajah nabite velike plakate, na katerih se ljudstvo opozarja na veliko škodo, katero trpimo vsled prevelikega uživanja alkohola. Toda nam se zdi, da oblasti ni prav nič za to, da bi se tudi mi Slovenci vsodbujali k treznosti. Kajti več bomo pili, tem lažje nas bodo pregnali iz naših domov, in tuji — Nemci — bodo gospodarji naše zemlje. Dasi oblast prav dobro ve, da je najprej treba skrečiti število gostiln, če se hoče pospeševati treznostno delo, vendar pri nas daje glavarstvo nove koncesije, da se odvarjajo čisto nove gostilne. Ne bi imeli mi proti temu prav nič, ako bi gostilna kje bila potrebna. Toda če pomislimo, da šteje naša občina samo nekaj čez 400 prebivalcev, ter imamo v občini 3 gostilne, katere zadostujejo tukajšnjim potrebam, je popolnoma nepotrebna še četrta in posebno na vasi, ki šteje 12 hiš in je že od prej ena gostilna. Tako imamo sedaj v Zgornji Vesci dve gostilni pri Petrovcu, kjer je gostilna že 300 let in pri Kumru, kjer se je dne 28./VIII. t. l. otvorila nova. Da nam to, če imamo več gostiln, nič ne bo koristilo, pač pa škodovalo, je vsakemu jasno, ker pojde še več premoženja iz občine. Lahko bi si človek mislil, da z nami koroškimi Slovenci hočejo tudi tako napraviti, kot Amerikanci z Indijanci, katere tudi mislijo iztrebiti stem, da jih v alkoholu utapljujejo, da jim pustijo, da kar največ opojnih pijač pije. Zatorej pozor! Bodimo trezni, če hočemo, da se kaj takega tudi nam ne zgodi.

Hodišce. Čudno je pa res, da naš župan, kateri je rojen Slovenec, a je seve bolj blizu tistih, ki se sami imenujejo „deutschgesinnt“, ne spozna, da je treba razglase, kateri se pred cerkvijo razglasijo, ljudem tako povedati, da jih tudi razumejo. Tako pa klepeti naš tajnik nekaj pred cerkvijo, seveda nemško, da ga niti polovica ljudi ne razume. Povemo pa kar jasno, da je tajnik plačan od vseh, ki plačujemo občinske doklade, zato smemo tudi mi to zahtevati. Sploh pa naj naši odborniki, katerih smo izvolili 6, tudi v tem oziru kaj ukrenejo.

Št. Rupert pri Velikovecu. Dobili smo novega župnika g. A. Križaj-a. Knjižica „Ob 11. uri“ je njegovo delo in znači njegovo delovanje. V naši fari razsaja že dalj časa griža, podleglo jih je že precej tej bolezn, otrok in odraslih; pretekli mesec nad 30, kar je za našo faro ogromno število. Tudi našo Narodno šolo je za dela velika izguba. Dne 5./IX. t. l. je umrla tudi za grižo č. šolska sestra učiteljica Kornelija, stara šele 44 let; doma v Kandiji blizu Novega Mesta v Sloveniji je prišla takoj po dovršenih študijih l. 1900 za učiteljico na našo šolo, kjer je delovala neumorno z majhnim presledkom do lanskega leta v blagor naši slovenski mladini. Vse svoje moči je posvetila šoli. Koliko njenih bivših učencev in učenk bo žalovalo za svojo dobro učiteljico, ki jim je podala toliko lepih nauk in nasvetov za življenje. Bog ji naj bo plačnik. Bodi ji zemljica lahka!

Občni zbor Slov. kršč.-soc. Zveze za Koroško se vrši dne 21. sept. 1921 v Šmihelu.

VABILO na občni zbor posejilnice v Kazazah, ki se vrši v nedeljo dne 18. t. m. ob 15. uri na navadnem kraju. Načelstvo.

GOSPODARSKI VESTNIK

Gospodarstvo na Koroškem.

Cene živine in mesa. Vsled rastoče suše je cena živine hudo padla; posestniki silijo živino iz hleva in se zadovoljujejo z vsako ceno, ki jim jo mesar ponudi. Kaj naj rečemo, če se živina prodaja živa teža po 40, kila žita pa stane tudi toliko, kila bele moke 80 K in še več. V teh razmerah je pametno za kmeta samega, zavzivati več mesa in manj kruha in moke. Navadno se menda potrebuje za produkcijo ene kile mesa pri govedu 10 kg žita, pri prašiču 5 kg; iz tega je razvidno, kako je nesmiselno, zdaj pitati govejo živino z žitom. Kdo je padla cena živine, ni skoraj nič padla cena mesa in delavci napadajo mesarje. Menda ne po pravici: če hoče delavec zaslužiti na dan pri 8 urnem delu 400 do 500 kron, potem se mora seve meso podražiti, četudi kmet dobi le 40 K, kakor se mora premog podražiti, se morajo drva podražiti in tudi usnje itd. Temu smo po večini mi sami krivi, ko premalo delamo in se preveč zabavamo.

Vsled suše je nastalo pomanjkanje krme; pravzaprav ne vsled suše, marveč vsled nerednih razmer v trgovini, ko nimamo kaj vrednega denarja. Res ni otave, ali sena je bilo precej veliko in tudi slame je bilo dosti. Lakota nastane le, ko ni slamine, ko pa je le še slame in sena za silo, pomanjkanje ne more biti pre hudo, če se nekoliko izenači in posestniki, ki imajo krme dosti, prodajo drugim, ki jo nujno potrebujejo. V tem pa je v prvi vrsti utemeljena težkoča, ko nihče blaga ne da iz rok za naš ničvredni denar! Dajte nam vrednega denarja, pa si bomo pomagali s kupčijo, kakor v drugih letih. Kriva je tu država z brezmiselnim gospodarstvom, ko se dan na dan tiskajo na novo milijoni ničvrednega denarja.

Sadna drevesca. Kdor hoče za jesen ali spomlad 1922 sadnih dreves, se mora zglasiti skrajno do 10. okt. v Celovcu pri deželnem kulturnem svetu. Dotične pole, s katerimi se naročuje, se dobi pri kmetijskih podružnicah (Gauverein). Spomladi se na nova naročila ne bo več moglo ozirati. Poyvod zelo manjka delavcev, in se morajo zato naročiti drevesca že v jeseni. Naročuje naj se po podružnici, v poli naj se pove, ali se želi drevesca za jesen ali za pomlad, ali pride morebiti naročevalec osebno po nje v Gosposveto (Töltschach—Doliče); ker ni izbire med vrstami, se mora kulturnemu svetu prepustiti, da pošlje, kar ima, oz. doli iz drugih dežel. Čespelj, črešenj, sliv, marelic in breskev kmetijska družba več nima, naj se jih ne naročuje. Cena drevesc še ni znana, sodi se, da bo drevesce stalo 250—300 K, cenejša ne bo prej dražje. Kulturni svet, oz. nadzornik, gpd. Skubec si zelo prizadeva, urediti v deželi več drevesnic, tako da bomo imeli v par letih sami, kar potrebujemo in ne bo treba kupovati drevesc od drugih.

Kurz za postrežbo sadnega drevja. Od 24. do 31. vinotoka se vrši v Celovcu pri deželnem kulturnem svetu kurz za fantje, ki naj se vsposobijo, ljudem pravilno pomoči v postrežbi sadnega drevja. Naj se za ta kurz zglasijo fantje, ki imajo v sadjereji že nekoliko izkušenj, vrtnarji in kmečki sinovi. Pouk ne stane nič, le za stanovanje in hrano morajo sami poskrbet. V naših krajih bi bilo priporočati, da se dotičnikom stroški povrnejo od posejilnic in se tako omogoči tudi sinovom manjših posestnikov do izobrazbe, ki bo vsej soseski v prid. Kdor se hoče kurza udeležiti, naj se zglesi pisмено ali ustmeno pri sadjerejskemu nadzorništvu (Obstbauinspektorat), Museumgasse, Celovec.

Konjereja na Koroškem. V seji dež. kmet. sveta dne 21./VII. se je poročalo, da je na Koroškem 72 licenciranih žrebcev; 48 žrebcev, ki so zasebna last, dobiva skupno podporo 118.000 kron. Državnih žrebcev je v deželi 97, vseh žrebcev je 169, vseh kobil 10.000. V deželi se redi, kakor znano, dvojne plemen, težko noriš in domače (Grabštajnsko ali Gestütschlar). Zastopniki kmetijskih podružnic so želeli, da se domače plemo opusti in z naprej redi težki noriški konj v občinah: Važenberg, Obre, Djekše, Grebinj, Velikovec, St. Peter, Ru'1.

Blato, Pliberk in Libuče. Težki konj je seve več vreden, kakor lahki, ali tak konj tudi veliko več poje, in med temi občinami so suhi kraji: Ruda, St. Peter, Blato. Ljudje naj bojo sami pozorni!

NAJNOVEJŠE VESTI

8. sept. je avstrijska vojaška oblast objavila listo padlih in ranjenih v zapadni Ogrski.

Povodenj v Ameriki. V San Antonio (Texas) je nastala po velikanskem nalivu silna povodenj; v mestu San Antonio samem je utonilo okrog 500 ljudi.

Po vesteh „Petit Parisien“ iz Londona zapusti te dni znameniti raziskovalec južnega pola, Shakleton te dni London in se poda s svojo ekspedicijo na južni pol. Potovanje bo trajalo 2—3 leta.

Španski prestol se maje. Iz Španske se poroča, da so izbruhnili v večjih mestih veliki nemiri. Nesrečna politika v Maroku in nesrečen potek vojne v Maroku sta povzročila med ljudstvom veliko nezadovoljnost. Kralj je popolnoma pod vplivom vojaške struje. Ljudstvo se je sedaj uprlo tem režimu, ki je spravil državo v velike nepravilike in v nesrečno vojno.

Dunaj, 13./I. 1921. Na avstro-ogrski meji še vedno ni miru. Pri Kapfensteinu in Wolfarju so se zopet pojavile madžarske tolpe, ki razsajajo in vznemirjajo ljudstvo. Iz zanesljivega vira se poroča, da so nameravali Ogrji s 30.000 možmi zasesti nekatere dele prejšnje Avstro-Ogrske. Mala antanta ima pripravljeno vojaštvo, da za vsak slučaj nastopi proti Madžarom, ako bo treba.

V nedeljo 11. sept. dopoldne je predsednik avstrijske republike dr. Hainisch otvoril na slovesen način Dunajski mednarodni sejm ob navzočnosti inozemskih diplomatov, zastopnikov vlade, trgovine, obrti, industrije, umetnosti itd.; vstopnina na sejm znaša 250 K. V nedeljo zvečer je dospel poseben vlak iz Jugoslavije na Dunaj, ki je pripeljal 260 gostov iz Zagreba.

Na Dunaju se bo v kratkem zopet podražil kruh in sicer bo stal hleb 25—30 kron. — Dunajski čevljarski pomočniki štrajkajo, istotako organizirane šivilje, nastavljeni pri vinskih tvrdkah in nastavljeni spedijskih firm — vsi zahtevajo povišanje plač. Denar je vedno manj vreden, draginja vedno večja. Pred kratkim so štrajkali krojaški pomočniki in vozniki transportnih društev, ki so zahtevali povišanje plače za 100%, kar se jim je tudi ugodilo. Štrajk godbenikov še traja dalje. Istotako so stali tik pred štrajkom peveci in igralci; tudi njihovim zahtevam se je ugodilo. Najmanjša plača igralca ali pevca v zboru znaša 15.000 K. Tako Dunaj sploh ne pride iz štrajka. Draginja raste, vrednost krone pada!

Listnica uredništva.

Grebinj. Ker je dopis brez podpisa, ga ne moremo priobčiti.

HARMONIJUM dobre vrste naprodaj v Skočidolu No. 2, p. Podravlje, Koroško.

František Čermák,

DUNAJ V.,
Mittersteig 23-15
priporoča svoj zavod
za izdelovanje

angleških in
dunajskih
pian in pianin
(klavirjev).
Tudi export!